

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Ministry of Public Health and Alternative Medicine

โครงการพัฒนากัญชาสำหรับการใช้
ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย
ใน รพ.สต. และชุมชน ระยะที่ 2

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

หลักการและเหตุผล

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้จัดทำโครงการพัฒนาการปลูกและแปรรูปัญญาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทยใน รพ.สต. และชุมชน (ระยะที่ 1) โดยดำเนินการนำร่องการปลูกและผลิตยา ัญญาใน รพ.สต. จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ รพ.สต. คลองม่วง จ.นครราชสีมา, รพ.สต. เชียงพิณ จ.อุดรธานี, รพ.สต. บ้าน นายอเหนือ จ.สกลนคร และ รพ.สต. นาปะขอ จ.พัทลุง

เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการัญญาทางการแพทย์ที่ปลอดภัย สะดวก และมากยิ่งขึ้น จึงจัดทำโครงการพัฒนาัญญา สำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทยใน รพ.สต. และชุมชน (ระยะที่ 2) เพื่อเพิ่มพื้นที่เป้าหมาย ที่มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการปลูกัญญา และให้บริการัญญาทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนากัญชาไทย
ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงยากัญชาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
แก้ปัญหาน้ำมันกัญชาที่ผิดกฎหมาย และไม่ปลอดภัย

เพื่อสร้างเครือข่ายแหล่งปลูกกัญชา แหล่งผลิตยา
และผู้ใช้ยากัญชา (บุคลากรทางการแพทย์)

ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน 2563 – กันยายน 2563
(4 เดือน)

งบประมาณดำเนินการ

ระยะที่ 2

งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยฯ ปี 2563
จำนวน 3,800,000 บาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้การปลูกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทย
2. เพิ่มแหล่งวัตถุดิบกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทย
3. เกิดการพัฒนามาตรฐาน และเพิ่มการให้บริการทางการแพทย์แผนไทยใน รพ.สต.
4. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการกัญชาทางการแพทย์แผนไทยของประชาชนทั่วประเทศ

คำวนที่สัด

ที่ สธ ๑๕๓๘/๖ ๕๖๖

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร ๑๑๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง โครงการพัฒนาวิทยุสาหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และกาแพทย์พื้นบ้านไทยในโรงพยาบาล
สงเสริมสุขภาพตำบล และชุมชน ระยะที่ ๒

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการพัฒนาวิทยุสาหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. แนวทาง และรูปแบบเอกสารการขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) ฯ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๓. แนวทาง และรูปแบบเอกสารการขอรับอนุญาตมีไว้ในครอบครองฯ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๔. แบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๕. แผนดำเนินงานารดำเนินงานของโรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้จัดทำ
โครงการพัฒนาวิทยุสาหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และกาแพทย์พื้นบ้านไทยในโรงพยาบาลสงเสริม
สุขภาพตำบล และชุมชน ระยะที่ ๒ โดยขึ้นเคืออากวปลูกวิทยุฯ และกาจัดบริกาวิทยุทางกาแพทย์
แผนไทยในโรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบลทั้ง ๒๖๖๓ แห่ง เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงวิทยุ
ราชการแพทย์แผนไทย และกาแพทย์พื้นบ้านไทย นั้น

ในกรณี กระทรวงสาธารณสุข ขอแจ้งรายละเอียดโครงการพัฒนาวิทยุสาหรับการใช้
ทางการแพทย์แผนไทย และกาแพทย์พื้นบ้านไทยในโรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบล และชุมชน
ระยะที่ ๒ หรือแนวทาง และรูปแบบเอกสารการขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕
เฉพาะกัญชา และการขอรับอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เฉพาะกัญชา
ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ และแผนดำเนินงาน
ของโรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบล ขอความอนุเคราะห์สำนังานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการ
ดังนี้

๑. มอบหมายให้โรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบลเป็นเจ้าภาพลงขันดำเนินการประสาน
ริลาขกิจชุมชนเพื่อเตรียมการจัดทำโรงปลูกวิทยุฯตามข้อำนาจของกฎหมาย โดยยื่นเอกสารไว้สำ
กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อรวบรวมเอกสาร
การขอรับอนุญาตดังกล่าวสำนัขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ดังนี้
  - ๑.๑ คำขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เฉพาะกัญชา
หรือเอกสารประกอบการขอรับอนุญาตดังกล่าว
  - ๑.๒ คำขอรับอนุญาตครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เฉพาะกัญชา
หรือเอกสารประกอบการขอรับอนุญาตดังกล่าว
  - ๑.๓ แบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ ของเขตสุขภาพที่ส่งมาด้วย

๒. เสร็จ...

หนังสือแจ้งโครงการ รพ.สต. ระยะที่ 2

เรียน นพ. สสจ. ทุกจังหวัด

- ๒ -

๒. เตรียมความพร้อมหน่วยบริการในสังกัดในการจัดบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์
แผนไทย ในระดับโรงพยาบาลสงเสริมสุขภาพตำบล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไปด้วย ขอเป็นพระพร

ขอแสดงความนับถือ

หญิงพร จารุกุล

(นายแพทย์ ช่างภาพ)

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

มีช้บังคับใช้การตั้งแต่วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๕

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
สำนังานจัดการกัญชาและกระท่อมทางการแพทย์แผนไทย
โทร. ๐๒๒๕๕ ๕๖๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1 - 5

แผนผังขั้นตอน การดำเนินงาน ของ รพ.สต.

ขั้นตอน	ระยะเวลา	รพ.สต. ที่ได้รับใบอนุญาตผลิต (ปลูก) และมีไว้ในครอบครองซึ่ง ยส. 5	
		ขั้นตอน	ระยะเวลา
1. ชี้แจงขั้นตอนและการดำเนินโครงการ	18 ก.ค. 63 23 ก.ค. 63		
2. เตรียมความพร้อมการดำเนินโครงการ ร่วมกับวิสาหกิจชุมชน - เตรียมเอกสารประกอบคำขออนุญาตผลิต (ปลูก) และครอบครอง - เตรียมโรงเรียนปลูกกล้วยาเพื่อเตรียมพร้อมให้ อย. ตรวจสอบโรงเรียน	ภายใน 31 ส.ค. 63	5. กระจายเมล็ดพันธุ์กล้วยาให้กับ รพ.สต. ที่ได้รับใบอนุญาตผลิต (ปลูก) และครอบครอง - รพ.สต.มารับที่กองพัฒนายาแผนไทยฯ - ผ่านทาง ปมท.	ก.ย. - ธ.ค. 63
3. ส่งคำขออนุญาตผลิต (ปลูก) /ครอบครอง และใบตอบรับเข้าร่วมโครงการมายังกรม พท. - รพ.สต. กรอกแบบคำขอเสนอ สสจ. - สสจ. รวบรวมเอกสารส่งมายังกรม พท.	ภายใน 31 ส.ค. 63	6. ดำเนินการปลูกกล้วยา/ดูแล/เก็บเกี่ยว และการส่งวิเคราะห์วัตถุติดตามมาตรฐาน	ก.ย. 63 เป็นต้นไป
3. ส่งคำขออนุญาตผลิต (ปลูก) /ครอบครอง และใบตอบรับเข้าร่วมโครงการมายังกรม พท. - รพ.สต. กรอกแบบคำขอเสนอ สสจ. - สสจ. รวบรวมเอกสารส่งมายังกรม พท.	ภายใน 31 ส.ค. 63	7. การรับวัตถุดิบกล้วยาแห้งเข้าคลังกล้วยา กลางที่กองพัฒนายาแผนไทยฯ	ม.ค. 64 เป็นต้นไป
4. เสนออนุกรรมการพิจารณาการปลูกฯ และคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ	(ตามกำหนดการ ประชุมของ อย.)	8. การผลิตและกระจายตำรับยาแผนไทย ที่มีกล้วยาปรุงผสมให้กับหน่วยบริการ สาธารณสุขของรัฐ	ม.ค. 64 เป็นต้นไป

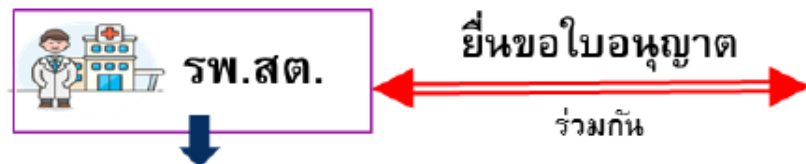
การสนับสนุนจากกรมการแพทย์แผนไทยฯ

1. รวบรวมเอกสารคำขออนุญาตผลิต (ปลูก) และครอบครอง ส่ง อย. ภายใน 31 ส.ค. 63
(หากส่งภายหลัง ผู้ยื่นคำขอสามารถดำเนินการส่ง อย. ได้โดยตรง)
2. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์กัญชา
3. รับซื้อผลผลิตกัญชาที่ได้มาตรฐาน (จากการปลูก Crop 1 และ 2)
4. นำวัตถุดิบกัญชาที่ได้มาผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่
5. สนับสนุนตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมให้กับ รพ.สต. ที่มีคุณสมบัติสั่งจ่าย

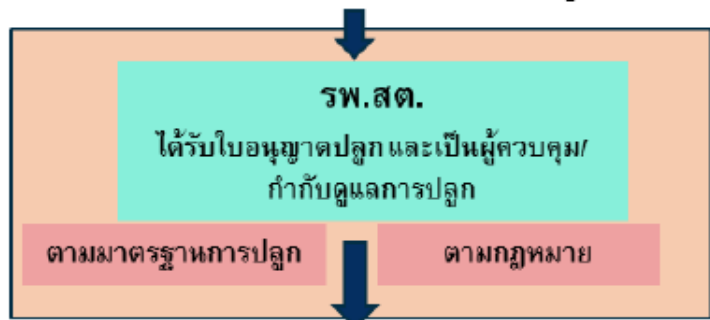
* NO USE, NO SUPPORT *

Model การขออนุญาตปลูกกัญชา

เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม ภายใต้บทบัญญัติตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษในปัจจุบัน

ขออนุญาตปลูก โดยต้องได้รับมอบหมายตามคำสั่ง สป. ที่ 631/2563
(ปลัดกระทรวง สธ. มอบหมายให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ขออนุญาต
นายแพทย์ สสจ. มอบอำนาจต่อให้แก่ ผอ. รพ.สต. อยู่ในความรับผิดชอบได้)

ส่งผลผลิต ช่อดอกและใบแห้ง จำนวน 20 กิโลกรัม ให้
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร จ.ปทุมธานี
คลังกัญชากลาง

ประชาชนรวมกลุ่มเป็น

- วิสาหกิจชุมชน
- วิสาหกิจเพื่อสังคม
- สหกรณ์การเกษตร

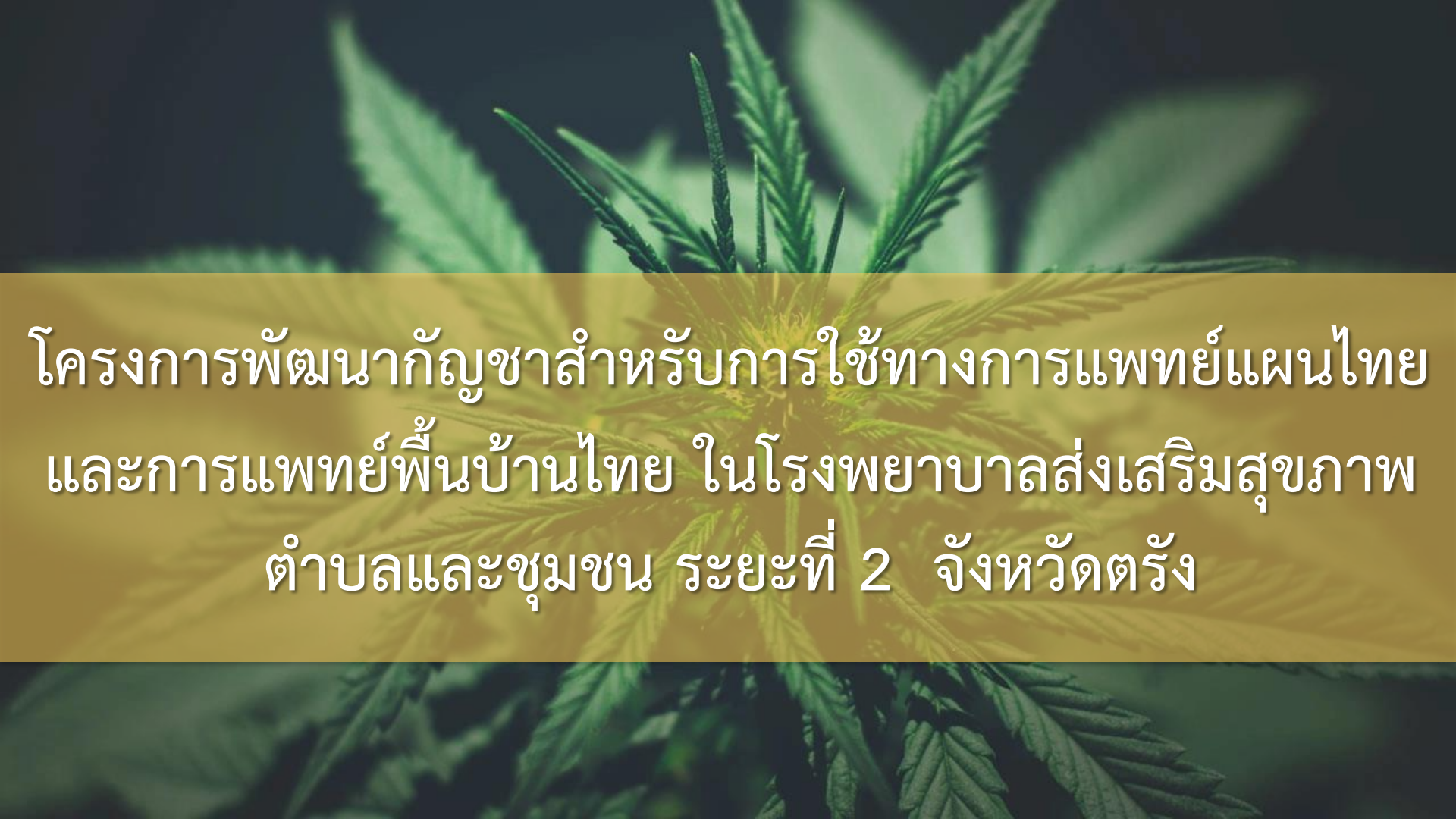

ปลูก

- โดยใช้เมล็ดพันธุ์ กัญชาสายพันธุ์ไทย 120 เมล็ด
(จากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)
- ปลูก รอบละ 50 ต้น ในพื้นที่ 48 ตรม. (จำนวน 2 รอบ)
- คุณภาพของผลผลิต (ใบและช่อดอก) เป็นไปตามมาตรฐาน
ที่จากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกำหนด
เช่น สารปนเปื้อน โลหะหนัก

โครงการพัฒนากัญชาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์พื้นบ้านไทย ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลและชุมชน ระยะที่ 2 จังหวัดตรัง

โครงการพัฒนากฎาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ระยะที่ 2 จังหวัดตรัง

➤ 3 สิงหาคม 2563

ประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการพัฒนากฎาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ผ่านระบบ E-meeting จากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

➤ 14 สิงหาคม 2563

สสจ.ตรัง จัดประชุมชี้แจงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพร โครงการพัฒนากฎาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทยในรพ.สต.และชุมชน ณ ห้องประชุมจรัส สุวรรณเวลา กลุ่มเป้าหมาย คือ รพ.สต.และตัวแทนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายผู้ปลูกสมุนไพร ระดับอำเภอ

➤ 25 สิงหาคม 2563 มติที่ประชุมฯ รพ.สต.เสนอโครงการฯให้ สสจ.

ข่าวประชาสัมพันธ์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง
๑๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดตรัง ๙-๗๒-๑๕๒๑-๑๒๒๒ www.tromphong.go.th
ฉบับที่ ๒๐๘/๒๕๖๓ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

สร.ตรัง ประชุมชี้แจง
โครงการพัฒนากฎาสำหรับการใช้
ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน
ใน รพ.สต.และชุมชน ระยะที่ ๒

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๕:๓๐ น. สร.ตรัง โดยงานพัฒนากฎาการ
และสุขภาพภาคประชาชน และงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดตรัง จัดประชุมชี้แจงโครงการพัฒนากฎาสำหรับใช้ทางการแพทย์
แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และชุมชน ระยะที่ ๒
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการปลูกพืชกัญชา ยาลิต และกระจายตำรับยาแผนไทยที่ผิดกฎหมาย
ปรนสนอมอยู่ ให้เพียงพอกับความต้องการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ โดยมีเครือข่าย
กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพร และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลร่วมประชุม
การนี้ นายแพทย์บรรดิด สุขพิพัฒน์ปานนท์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดตรัง เป็นประธาน

โครงการพัฒนากฎาสำหรับกาใช้ทางการแพทยแผนไทย และการแพทยพื้นบ้านไทย ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ระยะที่ 2 จังหวัดตรัง

➤ 27 สิงหาคม 2563

ประชุมชี้แจงโครงการพัฒนากฎาสำหรับกาใช้ทางการแพทยแผนไทย และการแพทยพื้นบ้านไทยในรพ.สต.และชุมชน

ณ ห้องประชุม โรงแรมวัฒนาพาร์ค ตรัง

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผอ.รพ.สต./ ผู้รับผิดชอบงาน/หัวหน้างาน
การแพทยแผนไทยของรพ.และสต.ทุกแห่ง

สธ.ตรัง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนากฎา
สำหรับกาใช้ทางการแพทยแผนไทยและการแพทยพื้นบ้านไทย
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมโรงแรมวัฒนาพาร์ค ตรัง
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง โดยงานการแพทยแผนไทยและการแพทยทางเลือก จัดประชุม
เชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนากฎาสำหรับกาใช้ทางการแพทยแผนไทยและการแพทยพื้นบ้านไทย
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ระยะที่ ๒

การนี้ นายแพทย์บรรเจิด สุขพิพัฒน์ปานนท์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดตรัง ให้เกียรติเป็นประธาน
โดยมี นายรัชพล สัมฤทธิ์ หัวหน้างานพัฒนาบุคลากรและสุขภาพภาคประชาชน กล่าวรายงาน
มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการบริการอาศรัยกับกฤษฎาทางการแพทยแผนไทยและการแพทย
พื้นบ้านไทยที่ปลอดภัยและสะดวกมากขึ้น ตลอดจนขับเคลื่อนนโยบายพิชเชษฐกรกิจในอนาคต
กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
จำนวน ๑๕๐ คน เข้าร่วมประชุม

➤ 28 สิงหาคม 2563

สสจ.ตรัง ได้เสนอโครงการพัฒนากฎาฯ จำนวน 3 แห่ง คือ

- 1.รพ.สต.บ้านควน ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านควนสุขภาวะ อ.เมือง จ.ตรัง
- 2.รพ.สต.บ้านหนองคล้า ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านหลังควน อ.วังวิเศษ จ.ตรัง
- 3.รพ.สต.อ่าวตง ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำการเกษตรบ้านห้วยใหญ่อ่าวตง อ.วังวิเศษ จ.ตรัง

➤ 8-9 ตุลาคม 2563

สสจ.ตรัง ได้ติดตามโครงการพัฒนากฎาฯ จำนวน 4 แห่ง คือ

- 1.รพ.สต.บ้านควน ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านควนสุขภาวะ อ.เมือง จ.ตรัง
- 2.รพ.สต.บ้านหนองคล้า ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านหลังควน อ.วังวิเศษ จ.ตรัง
- 3.รพ.สต.อ่าวตง ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำการเกษตรบ้านห้วยใหญ่อ่าวตง อ.วังวิเศษ จ.ตรัง
- 4.รพ.สต.น้ำผุด ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์จังหวัดตรัง อ.เมือง จ.ตรัง

โครงการพัฒนากัญชาสำหรับการใช้ทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ระยะที่ 2 จังหวัดตรัง

รพ.สต.บ้านควน ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านควนสุข
ภาวะ อ.เมือง จ.ตรัง

รพ.สต.น้ำผุด ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
ผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์จังหวัดตรัง อ.เมือง จ.ตรัง

รพ.สต.บ้านหนองคล้า ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านหลัง
ควน อ.วังวิเศษ จ.ตรัง

รพ.สต.อ่าวตง ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำ
การเกษตรบ้านห้วยใหญ่อ่าวตง อ.วังวิเศษ จ.ตรัง

การให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทยฯ จังหวัดตรัง

1. รพ.ตรัง

ทุกวันศุกร์ เวลา 13.00-16.30 น.

มียา 2 ตำรับคือ ตำรับสุขไสยาศน์ และตำรับทำลาย
พระสุเมรุ และน้ำมันกัญชาอาจารย์เดชา

2. รพ.ห้วยยอด

ทุกวันศุกร์ เวลา 13.00-16.30 น.

มียา 2 ตำรับคือ ตำรับสุขไสยาศน์ และตำรับทำลาย
พระสุเมรุ และน้ำมันกัญชาอาจารย์เดชา

